

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PEDRO CRUZ VILLALÓN
30 päivänä toukokuuta 2013¹

Asia C-306/12

**Spedition Welter GmbH
vastaan
Avanssur SA**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Landgericht Saarbrücken (Saksa))

Direktiivi 2009/103/EY — Moottoriajoneuvon käyttöön liittyvän vastuun varalta otettava vakuutus —
21 artiklan 5 kohta — Korvausestaja — Oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoja koskeva
passiivinen edustusvalta — Kansallinen säännös, jonka mukaan tiedoksiannon pätevyys edellyttää sitä,
että vastaaja on valtuuttanut edustajan nimenomaisesti — Välitön oikeusvaikutus — Unionin oikeuden
mukaisen tulkinnan vaatimus — Direktiiviin liittyvä kolmikantatilanne

1. Landgericht Saarbrücken (Saksa) on esittänyt unionin tuomioistuimelle useita kysymyksiä, jotka koskevat moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavasta vakuutuksesta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamisesta annetun direktiivin 2009/103/EY 21 artiklan 5 kohdan tulkintaa ja mahdollisuutta vedota siihen.² Tarkemmin sanottuna ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voiko siviilioikeudellisia asioita käsittelevä tuomioistuin antaa kyseisen säännöksen nojalla kannekirjelmän laillisesti tiedoksi ”korvausestajalle”, jos korvausestaja ei ole saanut vastaajalta nimenomaista valtuutusta. Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lisäksi, voidaanko mainittuun 21 artiklaan vedota käsiteltävän asian kaltaisessa kolmikantatilanteessa, jossa direktiiviä sovelletaan julkiseen toimijaan nähden mutta soveltaminen vaikuttaa välillisesti myös yksityiseen.

1 — Alkuperäinen kieli: espanja.

2 — 16.9.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EUVL L 263, s. 11).

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

2. Direktiivillä 2009/103 kumottiin moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen lähentämisestä annettu direktiivi 2000/26.³ Uudessa tekstissä säilytettiin kuitenkin nyt käsiteltävässä asiassa tulkittavana olevien säännösten sanamuoto, ja niistä on syytä ottaa esille seuraavat johdanto-osan perustelukappaleet sekä erityisesti 20 ja 21 artikla:

”(20) Moottoriajoneuvojen aiheuttamista liikennevahingoista vahinkoa kärsineille olisi taattava yhtäläinen kohtelu riippumatta siitä, missä yhteisön alueella vahingot tapahtuvat.

--

(34) Niillä, jotka ovat kärsineet vahinkoa jouduttuaan tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvaan moottoriajoneuvo-onnettomuuteen valtiossa, joka ei ole heidän asuinvaltionsa, olisi oltava oikeus esittää korvausvaatimus asuinjäsenvaltiossaan vahingosta vastaavan osapuolen vakuutusyrityksen kyseiseen maahan nimeämälle korvausedustajalle. Tämä ratkaisu mahdollistaisi vahingon selvittämisen vahingon kärsineelle tutulla tavalla, kun vahinko on tapahtunut vahingon kärsineen asuinjäsenvaltion ulkopuolella.

(35) Järjestelmä, jossa korvausedustaja toimii vahingon kärsineen asuinjäsenvaltiossa, ei vaikuta yksittäiseen tapaukseen sovellettavaan aineelliseen oikeuteen eikä tuomioistuimen toimivaltaan.

--

(37) On huolehdittava siitä, että se jäsenvaltio, jossa vakuutusyrityksellä on toimilupa, vaatii vakuutusyritystä nimeämään muihin jäsenvaltioihin näissä jäsenvaltioissa asuvia tai niihin sijoittautuneita korvausedustajia, jotka kokoavat kaikki tarvittavat tällaisten vahinkojen korvausvaatimuksiin liittyvät tiedot ja ryhtyvät asianmukaisiin toimiin vahinkojen korvaamiseksi vakuutusyrityksen nimissä ja tämän lukuun, mukaan lukien korvausten maksaminen. Korvausedustajilla olisi oltava riittävät toimivaltuudet, jotta ne voivat edustaa vakuutusyritystä suhteessa vahingon kärsineisiin ja jotta ne voivat edustaa vakuutusyritystä myös kansallisiin viranomaisiin nähden, tarvittaessa myös tuomioistuimissa, jos se on tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaista.

--

20 artikla

Erityiset säännökset korvauksesta muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossa liikennevahingon seurauksena vahingon kärsineille

1. Jäljempänä 20–26 artiklassa vahvistetaan erityiset säännökset, joita sovelletaan vahingon kärsineisiin, joilla on oikeus saada korvaus sellaisista liikenneonnettomuuksista johtuvista vahingoista tai vammoista, jotka sattuvat muussa jäsenvaltiossa kuin vahingon kärsineen asuinpaikkana olevassa jäsenvaltiossa ja jotka ovat aiheutuneet sellaisen ajoneuvon käytöstä, joka on vakuutettu jossakin jäsenvaltiossa ja jolla on siellä pysyvä kotipaikka.

3 — Moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen lähentämisestä ja neuvoston direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 16.5.2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EYVL L 181, s. 65).

Näitä säännöksiä sovelletaan myös niihin jäsenvaltiossa asuviin vahingon kärsineisiin, joilla on oikeus saada korvaus sellaisista liikenneonnettomuuksista johtuvista vahingoista tai vammoista, jotka sattuvat sellaisissa kolmansissa maissa, joiden kansalliset vakuutuksenantajien toimistot ovat liittyneet vihreän kortin järjestelmään, kun onnettomuuden aiheuttajana on ajoneuvo, joka on vakuutettu jossakin jäsenvaltiossa ja jolla on siellä pysyvä kotipaikka, sanotun kuitenkin rajoittamatta kolmansien maiden vastuuvakuutuksesta annetun lainsäädännön ja kansainvälisen yksityisoikeuden soveltamista.

2. Jäljempänä olevaa 21 ja 24 artiklaa sovelletaan ainoastaan vahinkotapahtumiin, jotka ovat aiheutuneet sellaisen ajoneuvon käytöstä:

- a) joka on vakuutettu muussa jäsenvaltiossa kuin vahingon kärsineen asuinvaltiossa olevassa toimipaikassa; ja
- b) jonka pysyvä kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin vahingon kärsineen asuinvaltiossa.

21 artikla

Korvausedustajat

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että kaikki vakuutusyritykset, jotka tarjoavat vakuutuksia direktiivin 73/239/ETY liitteessä olevan A kohdan vakuutusluokkaan 10 luokiteltujen riskien osalta, rahdinkuljettajan vastuuta lukuun ottamatta, nimeävät korvausedustajan jokaiseen muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, jossa ne ovat saaneet virallisen toimilupansa.

Korvausedustajan tehtävänä on liikennevahingoista johtuvien korvausvaatimusten käsittely ja selvittely 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

Korvausedustajan on asuttava siinä jäsenvaltiossa tai oltava sijoittautunut siihen jäsenvaltioon, johon hänet on nimetty.

2. Vakuutusyritys voi itse valita korvausedustajan.

Jäsenvaltiot eivät voi rajoittaa tätä valitsemismahdollisuutta.

3. Korvausedustaja voi toimia yhden tai useamman vakuutusyrityksen lukuun.

4. Korvausedustaja kokoaa kaikki tällaisten korvausten maksamiseen tarvittavat tiedot ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta päästäisiin neuvottelutulokseen korvausten maksamisesta.

Vaatus korvausedustajan nimeämisestä ei poista vahingon kärsineeltä tai tämän vakuutusyritykseltä oikeutta vaatia korvausta suoraan vahingonaiheuttajalta tai tämän vakuutusyritykseltä.

5. Korvausedustajalla on oltava riittävät toimivaltuudet voidakseen edustaa vakuutusyritystä 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa vahingon kärsineisiin nähden ja voidakseen kokonaan täyttää näiden korvausvaatimukset.

Edustajan on kyettävä käsittelemään tapaus vahingon kärsineen henkilön asuinvaltion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä.

6. Korvausedustajan nimeäminen ei sinänsä merkitse direktiivin 92/49/ETY 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettua sivukonttorin avaamista, eikä korvausedustajan myöskään katsota olevan direktiivin 88/357/ETY 2 artiklan c alakohdan tai asetuksen (EY) N:o 44/2001 mukainen toimipaikka.”

B Kansallinen lainsäädäntö

3. Saksassa direktiivi 2009/103 on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä vakuutusvalvontalailla (Versicherungsaufsichtsgesetz, jäljempänä VAG). Käytännössä direktiivin 21 artiklan 5 kohta on pantu täytäntöön VAG:n 7b §:n 2 momentilla, jonka sanamuoto on seuraava:

”2. Korvausedustajan on asuttava siinä jäsenvaltiossa tai oltava sijoittautunut siihen jäsenvaltioon, johon hänet on nimetty. Edustaja voi toimia yhden tai useamman vakuutusyrityksen lukuun. Edustajalla on oltava riittävät toimivaltuudet voidakseen edustaa vakuutusyritystä vahingon kärsineeseen nähden ja voidakseen kokonaan täyttää tämän korvausvaatimukset. Edustajan on täytettävä tarvittavat edellytykset kyetäkseen käsittelemään tapauksen sen valtion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä, johon hänet on nimetty.”

4. Saksan siviiliprosessissa sovellettavasta tiedoksiantomenettelystä on säädetty siviiliprosessilain (Zivilprozessordnung, jäljempänä ZPO) 166 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä. ZPO:n 171 § koskee edustajan välityksellä tapahtuvaa tiedoksiantoa, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Tiedoksianto voidaan tehdä oikeustoimella valtuutetulle edustajalle samoin oikeusvaikutuksin kuin edustetulle. Edustajan on esitettävä kirjallinen todiste toimivallastaan.”

II Pääasian tosiseikat ja menettely

5. Spedition Welter on Saksaan sijoittautunut yritys, joka omistaa Pariisin ulkopuolella 24.6.2011 tapahtuneessa liikenneonnettomuudessa osallisena olleen kuorma-auton. Spedition Welter pani saksalaisessa tuomioistuimessa vireille liikennevahingon korvaamista koskevan kanteen toisen osallisena olleen ajoneuvon kuljettajaa vastaan, joka asui Ranskassa ja jonka liikennevakuutuksen antaja oli Avanssur SA, jonka kotipaikka oli samoin Ranskassa.

6. Ensimmäisenä oikeusasteena toiminut tuomioistuin antoi kannekirjelmän tiedoksi AXA Versicherungs AG:lle, joka oli Avanssur SA:n korvausedustaja Saksassa.

7. AXA Versicherungs AG palautti kannekirjelmän ja väitti, ettei vastaaja ollut antanut sille nimenomaista valtuutusta ottaa vastaan tiedoksiantoja tämän puolesta.

8. Ensimmäisenä oikeusasteena toiminut tuomioistuin jätti kanteen tutkimatta vakavan menettelyvirheen vuoksi, koska kannetta ei ollut annettu asianmukaisesti tiedoksi vastaajalle. Ensimmäisenä oikeusasteena toimineen tuomioistuimen mukaan kirjelmä olisi pitänyt toimittaa suoraan Avanssur SA:lle voimassa olevien oikeudellisen yhteistyön välineiden, toisin sanoen oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa annetun asetuksen N:o 1393/2007,⁴ nojalla.

9. Kantaja vastusti tätä tulkintaa ja haki päätökseen muutosta Landgericht Saarbrückenilta vetoamalla suoraan direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohtaan. Kantajan mukaan kyseisestä säännöksestä seuraa, että edustajalla on suoraan lain nojalla valtuutus ottaa vastaan tiedoksiantoja riita-asiassa, joka koskee moottoriajoneuvon käyttöön liittyvää vastuuta.

10. Kantajan esittämien väitteiden vuoksi Landgericht Saarbrücken päätti keskeyttää menettelyn ja esittää nyt käsiteltävän ennakkoratkaisukysymyksen unionin tuomioistuimelle.

4 — 13.11.2007 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EUVL L 324, s. 79).

III Unionin tuomioistuimelle esitetty ennakkoratkaisukysymys

11. Landgericht Saarbrückenin ennakkoratkaisupyyntö kirjattiin saapuneeksi unionin tuomioistuimeen 26.6.2012, ja siinä esitettiin seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavasta vakuutuksesta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamisesta 16.9.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/103/EY (EUVL L 263, s. 11; jäljempänä direktiivi 2009/103) 21 artiklan 5 kohtaa tulkittava siten, että korvausedustajan toimivalta käsittää passiivisen toimivallan ottaa vastaan vakuutusyritykselle osoitettuja tiedoksiantoja, jolloin oikeudenkäyntimenettelyssä, jossa vahingon kärsinyt nostaa kanteen vakuutusyritystä vastaan vahinkojen korvaamiseksi, tuomioistuimen tiedoksianto voidaan osoittaa vakuutusyrityksen nimeämälle korvausedustajalle vakuutusyritykseen ulottuvin vaikutuksin?

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

2) Onko direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdalla välitön oikeusvaikutus siten, että vahingon kärsinyt voi vedota siihen kansallisessa tuomioistuimessa sillä seurauksella, että kansallisen tuomioistuimen on pidettävä tiedoksianto päteväna suhteessa vakuutusyritykseen, kun tiedoksianto on osoitettu korvausedustajalle vakuutusyrityksen 'edustajana', kun valtuutusta tiedoksiannon vastaanottamiseen ei ole annettu oikeustoimen muodossa eikä kansallisessa oikeudessa säädetä tällaisessa tapauksessa lakisääteisestä valtuutuksesta tiedoksiannon vastaanottamiseen ja kun tiedoksianto täyttää kuitenkin muilta osin kaikki kansallisessa oikeudessa säädetyt edellytykset?”

12. Kirjallisia huomautuksia esittivät Avanssur SA, Itävallan ja Portugalin hallitukset ja Euroopan komissio.

IV Arviointi

A Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

13. Landgericht Saarbrücken tiedusteleo ensimmäisessä kysymyksessä, annetaanko direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdassa ”korvausedustajille” passiivinen toimivalta vastaanottaa vakuutusyritykselle siviiliprosessin aikana osoitettuja tiedoksiantoja.

14. Huomautuksia esittäneet ovat puoltaneet erilaisia kantoja. Itävallan hallitus ja komissio väittävät yhtäältä, että direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdassa taataan passiivinen toimivalta, jotka kattaa sekä hallinnolliset menettelyt että oikeudenkäyntimenettelyt. Avanssur SA ja Portugalin hallitus ovat sen sijaan sitä mieltä, ettei säännöksessä mainita lainkaan oikeudenkäyntimenettelyjä, joten niitä koskeva toimivalta ei sisälly lainkaan käsiteltävän asian kaltaiseen tapaukseen.

15. Ennen direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan tulkintaa on mielestäni välttämätöntä esittää muutamia alustavia huomautuksia.

16. Ensinnäkin on niin, että kun riita-asiaa käsitellään tuomioistuimessa Saksassa, se on kansainvälisesti toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltävänä. Eivät menettelyn osapuolet eivätkä asiaa tähän mennessä käsitelleet saksalaiset tuomioistuimet epäile viimeksi mainittujen kansainvälistä toimivaltaa ratkaista riita-asia. Kuten jäljempänä osoitetaan, tämä seikka on tärkeä, koska sen perusteella voidaan selvittää

monia direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan sanamuotoon liittyviä kysymyksiä. Käsiteltävässä riita-asiassa on kyse yksinomaan tiedoksiantojen vastaanottoa koskevan passiivisen toimivallan laajuudesta, eikä tämä kysymys vaikuta millään tavalla riita-asiaa käsittelevien tuomioistuinten kansainväliseen toimivaltaan.

17. Lisäksi on tärkeää ottaa esille myös toinen vähintään yhtä tärkeä seikka. Riidanalainen toimivalta liittyy passiiviseen edustusvaltaan, joka koskee ainoastaan tiedoksi annettavan oikeudenkäyntiasiakirjan eli kannekirjelmän vastaanottamista. AXA Versicherungs AG:n edustusvalta, jonka Spedition Welter katsoo sillä olevan, ei koske oikeudessa puolustamista eikä myöskään vastaajan yleisluonteista edustamista tuomioistuimissa Saksassa. Edustusvalta, jonka Spedition Welter johtaa direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdasta, rajautuu oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoon, eikä tämä vaikuta millään tavalla Avanssur SA:n asemaan vastaajana eikä varsinkaan niihin edellytyksiin, joiden mukaisesti sen on käytettävä puolustautumisoikeuttaan. Oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoa koskevan passiivisen edustusvallan etuna on, ettei kantajan tarvitse tehdä kansainvälistä tiedoksiantoa tai tässä tapauksessa asetuksen N:o 1393/2007 menettelyjen mukaista tiedoksiantoa, joihin liittyvät kääntämisestä aiheutuvat kustannukset voidaan välttää edustajan kautta tapahtuvalla tiedoksiannolla, kuten ennakkoratkaisupyyntöissä tuodaan esiin.

18. Näin ollen nyt käsiteltävä kysymys rajautuu käytännössä yhteen täsmälliseen seikkaan. On nimittäin selvitettävä, onko direktiivissä 2009/103 tarkoitettulla korvausedustajalla oikeudenkäyntiasiakirjan eli kannekirjelmän tiedoksiantoa koskeva passiivinen edustusvalta.

19. Edellä todetun perusteella tarkastelen ensin direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan syntyhistoriaa ja tulkiten sen jälkeen säännöstä sen tarkoituksen ja systematiikan perusteella.

1. Direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan syntyhistoria

20. Kuten edellä mainittiin, direktiivillä 2009/103 kumottiin direktiivi 2000/26, jolla puolestaan muutettiin perusteellisesti direktiivejä 73/239/ETY ja 88/357/ETY.⁵ Direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohta sisältyi alun perin direktiivin 2000/26 4 artiklaan. Viimeksi mainittu säännös on ollut voimassa vuodesta 2000, ja sillä tehtiin monia parannuksia moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta koskevaan yhdenmukaistettuun järjestelmään.

21. Komissio on puoltanut koko ajan kantaa, jonka mukaan korvausedustajalla on toimivalta ottaa vastaan tiedoksiannettavia vakuutuksenantajan vastuun ratkaisevan tuomioistuimen antamia oikeudenkäyntiasiakirjoja, kuten käy ilmi 10.10.1997 julkaistusta direktiiviehdotuksesta,⁶ johon sisältyi seuraava kohta, jonka pohjalta syntyi lopulta edellä mainittu 4 artikla:

”Korvausedustajalla on oltava riittävät toimivaltuudet, jotta se voi edustaa yritystä sen suhteissa vahinkoa kärsineisiin henkilöihin, jotka voivat esittää korvausvaatimuksen, mukaan lukien korvausten maksaminen, ja jotta se voi edustaa yritystä tai tarvittaessa huolehtia sen edustamisesta tällaisia korvausvaatimuksia koskevissa asioissa tuomioistuimissa, jos se on oikeudellisesta toimivallasta ja siviiliasioita ja kauppaa koskevien päätösten täytäntöönpanosta 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn Brysselin yleissopimuksen mukaista sekä muiden kansainvälisen yksityisoikeuden oikeudellisen toimivallan määräytymistä koskevien sääntöjen mukaista, ja jotta se voi edustaa yritystä viranomaisissa siinä jäsenvaltiossa, jossa se edustaa vakuutuksenantajaa.”⁷

5 — Muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 24.7.1973 annettu ensimmäinen neuvoston direktiivi 73/239/ETY (EYVL L 228, s. 3) ja muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta 22.6.1988 annettu toinen neuvoston direktiivi 88/357/ETY (EYVL L 172, s. 1).

6 — Ehdotus neljänneksi liikennevakuutusdirektiiviksi, Bryssel, 10.10.1997 (KOM(97) 510 lopullinen, 97/0264 (COD)).

7 — Kursivointi tässä.

22. Komissio lisäsi ehdotuksen perusteluissa, että kyseisen säännöksen tarkoituksena oli määrittää korvausedustajan toimien vaikutukset vahingon kärsineeseen.⁸ Koska korvausedustajalla on laillinen valta edustaa vakuutusyrittästä vahinkoa korvattaessa, korvausedustajan toimet sitovat vakuutuksenantajaa vahingon kärsineeseen nähden. Komissio totesi lisäksi seuraavaa:

”Tekstissä ei myönnetä toimivaltaa vahingonkärsineen asuinmaa[n tuomioistuimille]. Tämä olisi epätarkoituksenmukaista tapauksissa, jotka yleensä on ratkaistava jonkin muun lain kuin tuomioistuimen yleensä soveltaman lain mukaan, nimittäin asiaa käsittelevän tuomioistuimen soveltamien kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaan. Sillä seikalla, että korvausedustajalla on valtuudet edustaa vakuutuksenantajaa oikeudessa, on siis tämän direktiivin yhteydessä rajoitettu merkitys.”⁹

23. Lisäksi on otettava esille se seikka, että komissio painottaa, ettei laillisen edustusvallan prosessuaalisen puolen pitäisi vaikuttaa tuomioistuimen kansainvälisen toimivallan määräytymistä koskeviin sääntöihin. Tästä syystä komissio nosti esille nyt käsiteltävän asian kannalta yhden selvästi tärkeän seikan eli sen, että edustusvallan prosessuaalinen vaikutus on vähäinen tai, kuten tekstissä todetaan, edustusvallalla on tässä yhteydessä ”rajoitettu merkitys”. Näin komissio toi esille, että prosessuaalinen edustusvalta rajautuu siihen itseensä eli edustusvaltaan tietyissä prosessiin kuuluvissa menettelyissä, eli edustusvallan pääasiallinen etu on tiedoksiantomenettelyjen helpottuminen, mutta tämä ei kuitenkaan muuta tuomioistuimen kansainvälisen toimivallan määräytymistä koskevia sääntöjä.

24. Säännöstä muutettiin Euroopan parlamentin toisessa käsittelyssä. Silloin 3 artiklan 5 kohdassa ollut viittaus ”jäsenvaltioiden viranomaisiin” siirrettiin perusteluihin. Komission, neuvoston ja Euroopan parlamentin aikaan saama yhteisymmärrys ilmenee yhdestä komission lausunnosta, jossa komissio suostuu poistamaan artiklan tekstistä viittauksen tuomioistuihin välttääkseen mahdollisen vaikutuksen kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöihin. Viittaus tuomioistuihin perusteluissa säilytettiin toimielinten välisessä yhteisymmärryksessä kuitenkin nimenomaan siksi, että taattaisiin edes ”rajoitettu” edustusvalta, jollaista komissio kannatti lainsäädäntömenettelyn alussa.¹⁰ Tästä yhteisymmärryksestä muotoutui lopulta direktiivin 2000/26 lopullinen teksti, joka siirtyi myöhemmin direktiiviin 2009/103.

25. Direktiivin 2009/103 syntyhistoriasta voidaan lopulta päätellä, että lainsäätävä halusi sisällyttää oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoa koskevan passiivisen edustusvallan siihen edustusvaltaan, jota vakuutuksenantaja käyttää vahinkoa kärsineen valtiossa, mutta tämä edustusvalta on rajoitettu. Samoin tietoisena niistä seurauksista, joita tällä edustajan asemalla voi olla niihin vastaajan takeisiin, jotka perustuvat vastaajan tuomioistuimen toimivaltaisuutta koskevaan sääntöön, komissio ja Euroopan parlamentti huolehtivat jo käsittelyn alusta lähtien, ettei tiedoksiantoja koskeva passiivinen edustusvalta vaikuta mitenkään niihin kansainvälisen yksityisoikeuden yleisiin tai erityisiin sääntöihin, joita voidaan soveltaa liikennevahinkoihin liittyvää vastuuta koskevissa rajat ylittävissä riita-asioissa.

26. Passiivisen edustusvallan vaikutuksen piti siis olla joka tapauksessa ”rajoitettu”, kuten direktiivin esitöistä käy ilmi. Lienee perusteltua katsoa, että tällainen ”rajoitettu” vaikutus sisältää ainakin toimivallan edustaa vastaajaa ottamalla vastaan tiedoksi annettavia oikeudenkäyntiasiakirjoja, kun kantaja on pannut asian vireille asuinmaansa tuomioistuimessa. Kannekirjelmän tiedoksiantamisella edustajalle on tällöin ainoastaan se tarkoitus, että perustetaan muodollisesti prosessioikeudellinen suhde. Jos riita-asia käsitellään kantajan kotipaikan tuomioistuimessa, vastaajan on puolustauduttava

8 — Edellä alaviitteessä 6 mainittu ehdotus neljänneksi direktiiviksi, s. 6–9.

9 — Ibid., s. 8.

10 — Euroopan parlamentin esittämistä muutoksista, jotka koskevat neuvoston yhteistä kantaa direktiiviehdotuksesta, Brysselissä 22.2.2000 annetun komission lausunnon (KOM(2000) 94 lopullinen, 1997/0264(COD)) sivulla 4 komissio ilmaisi, miten tärkeää on säilyttää viittaus tuomioistuihin, ”jotta voidaan estää tulkinta, jonka mukaan korvausedustajan toimivalta voitaisiin rajoittaa ainoastaan hallinnollisiin elimiin niin ettei se kattaisi myös tuomioistuihin. Viittaus kansainväliseen yksityisoikeuteen on tarpeen, jotta voidaan välttää oikeuspaikan valintaa koskevien kansallisten sääntöjen vaikutus”.

asianajajayhteisöön kuuluvan asianajajan avustuksella kantajan maassa. Myöhemmät oikeudenkäyntiasiakirjat annetaan tiedoksi kantajan kielellä, koska se on myös vastaajan asianajajan kieli. Näin ollen direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan mukaisen passiivisen edustusvallan vaikutus tuomioistuimissa on rajoitettu, kuten kyseisen säännöksen tarkoitus edellyttää.

2. Direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan systemaattinen tulkinta

27. Kuten edellä esitettiin, direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan, jonka mukaan edustajalla on oltava ”riittävät toimivaltuudet”, on tarkoitus kattaa edustusvalta vahingon kärsineisiin ja viranomaisiin nähden, mukaan lukien oikeusviranomaiset, vaikka edustajan tehtävät ovatkin ”rajoitetut”. Tämä lainsäätäjän tahto vahvistetaan direktiivin johdanto-osan 37 perustelukappaleessa, jossa todetaan selkeästi, että riittävään toimivaltaan sisältyy edustusvalta ”kansallisiin viranomaisiin nähden, tarvittaessa myös tuomioistuimissa”.¹¹

28. Lisäksi 21 artiklan 5 kohdassa on toinen alakohta, jossa varoitetaan, että edustajien ”on kyettävä käsittelemään tapaus vahingon kärsineen henkilön asuinvaltion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä”. Edellä käsitellyissä säännöksissä vahvistettiin, että edustusvalta on täysimääräistä oikeusviranomaisiin nähden, kun taas viimeksi mainittu säännös osoittaa, että edustusvalta käsittää menettelyt, joiden ansiosta vahingon kärsinyt voi olla yhteydessä edustajaan omalla kielellään. Kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 17 kohdassa todettiin, Spedition Welter haluaa tuomioistuimen antavan kannekirjelmän tiedoksi Avanssur SA:n edustajalle Saksassa nimenomaan välttääkseen asetuksessa N:o 1393/2007 edellytetyn käännöksen kustannukset. Direktiivin 2009/103 johdanto-osan 34 perustelukappaleessa painotetaan tätä seikkaa korostamalla, että on tärkeää, että vahingon kärsinyt voi selvittää vahingon ”vahingon kärsineelle tutulla tavalla”.

29. Samoin on otettava esille, ettei oikeudenkäyntiasiakirjan tiedoksiantoa koskevan passiivisen edustusvallan tunnustaminen vaikuta asiassa sovellettaviin kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöihin. Tämä on tärkeä huomio, sillä on muistettava, että vaikka korvausedustus sisältää edustusvallan oikeusviranomaisiin nähden, toimielimet eivät halunneet lisätä mitään sääntöä, joka vaikuttaisi siihen herkkään tasapainoon, joka on luonteenomaista tuomioistuimen kansainvälistä toimivaltaa ja lainvalintaa koskeville säännöksille tilanteissa, joissa on kyse rajatylittäviä yhteyksiä sisältävien liikennevahinkojen korvaamisesta. Tämä seikka toistetaan direktiivin 2009/103 johdanto-osan 35 perustelukappaleessa, 36 perustelukappaleen loppuosassa ja 38 perustelukappaleessa.

30. Edellisiä perusteluja ei voida kumota Avanssur SA:n ja Portugalin hallituksen puoltamalla väitteellä, jonka mukaan lainsäätäjä on halunnut jättää oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoa koskevan passiivisen edustusvallan säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle, koska tällaista edustusvaltaa ei ole mainittu siinä nimenomaisesti. Kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 20–24 kohdassa todettiin, lainsäätäjä tahtoi nimenomaisesti sisällyttää tällaisen edustusvallan säännökseen, joskin rajoitettuna, ja samalla direktiivin 2009/103 systematiikkakin puoltaa tätä samaa tulkintaa. On kuitenkin vielä yksi peruste, joka vie pohjaa Avanssurin ja Portugalin väitteeltä ja jonka komissio perustellusti esitti.

31. Kuten edellä nähtiin, 22 artiklassa säädetään korvausmenettelystä, jonka ansiosta vahinkoa kärsinyt voi ottaa yhteyttä vakuutusenantajan edustajaan suoraan asuinvaltiossaan ja esittää lisäksi korvausvaatimuksen omalla kielellään. Direktiivin 2009/103 18 artiklassa vaaditaan lisäksi jäsenvaltioita ottamaan käyttöön toimenpiteet, joilla taataan, että vahingon kärsineillä on vakuutetun ajoneuvon aiheuttamissa liikevahingoissa ”oikeus vaatia korvausta suoraan vakuutusyritykseltä, joka on myöntänyt vahingon aiheuttajalle vastuuvakuutuksen”. Saksa on tehnyt näin, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa viitatessaan saksalaisten tuomioistuinten kansainväliseen toimivaltaan nyt käsiteltävässä riita-asiassa.¹²

11 — Kursivointi tässä.

12 — Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa tässä kohdassa Saksan siviiliprosessilain 68 ja 72–74 §:n säännöksiin.

32. Olisi siis vähintäänkin yllättävää, jollei oikeudenkäyntiasiakirjoja voitaisi antaa tiedoksi edustajalle, jonka tehtävänä on direktiivin 2009/103 tarkoituksen mukaisesti helpottaa vaatimuksen käsittelyä vahingon kärsineen kannalta ja suorittaa korvaukset tarvittaessa, kun edeltävät menettelyt on suoritettu suoraan edustajaan nähden ja kun korvausta on oikeus vaatia suoraan vakuutusenantajalta.

33. Näin ollen ja edellä esitettyjen perusteiden nojalla katson, että direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohtaan sisältyvän viittauksen korvausedustajan ”riittäviin toimivaltuuksiin” on tulkittava, kun otetaan huomioon direktiivin syntyhistoria ja tekstin systematiikka, käsittävän oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoa koskevan passiivisen edustusvallan eli esimerkiksi tapauksen, jossa annetaan tiedoksi vahingon kärsineen esittämä kannekirjelmä, jolla pannaan vireille riita-asia kansainvälisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

B Toinen ennakkoratkaisukysymys

34. Toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo, onko direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdalla välitön oikeusvaikutus siten, että vahingon kärsinyt voi vedota siihen kansallisessa tuomioistuimessa sillä seurauksella, että kansallisen tuomioistuimen on pidettävä nimetylle korvausedustajalle osoitettua tiedoksiantoa päteväna, kun tiedoksianto on osoitettu korvausedustajalle vakuutusenantajan ”edustajana”.

35. Kuten hyvin tiedetään, unionin oikeuden säännöksen, myös direktiivien, välitön oikeusvaikutus ei ole edellytys sen soveltamiselle. Unionin oikeuden säännöstä voidaan soveltaa, vaikkei sillä olisi välitöntä oikeusvaikutusta.¹³ Välitön oikeusvaikutus syntyy siitä, että unionin oikeuden säännös pystyy tarjoamaan tiettyyn seikkaan ratkaisun suoraan itse eikä muiden unionin säännösten tai kansallisten säännösten välityksellä.¹⁴ Vaikka unionin oikeuden säännöksellä ei olisi välitöntä oikeusvaikutusta, sillä voi kuitenkin olla tärkeä merkitys riita-asian ratkaisemisessa ja se voi olla hyödyksi asian ratkaisevalle tuomioistuimelle. Tässä viimeksi mainitussa tapauksessa unionin oikeuden säännöksellä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta, mutta sitä voidaan kuitenkin ”soveltaa” annetussa merkityksessä.

36. Ilmeisin esimerkki siitä, ettei unionin oikeuden säännöksen sovellettavuus ole sama asia kuin sen välitön oikeusvaikutus, on niin kutsuttu unionin oikeuden mukaisen tulkinnan vaatimus. Unionin oikeuden säännös, jolla ei ole välitöntä oikeusvaikutusta, kuten direktiivi, jota ei ole pantu täytäntöön yksityisten välisiin suhteisiin vaikuttavalla tavalla, voi olla sovellettavissa tapauksessa, sillä kansallisella tuomioistuimella on joka tapauksessa velvollisuus tulkita kansallista oikeutta kyseisen direktiivin valossa. Direktiiviä sovelletaan, ja tuomioistuimen on sovellettava sitä riita-asiaa ratkaistessaan, mutta kokonaan toinen asia on, että kun välitöntä oikeusvaikutusta ei ole, tuomioistuin pystyy soveltamaan direktiiviä ainoastaan tulkinnassa ja siltä osin kuin se ei ole ehdottomasti kansallisen oikeuden vastaista. Nyt käsiteltävä tapaus on juuri tällainen, joten ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle vastattaessa on tutkittava aluksi, onko Saksan oikeutta mahdollista tulkita direktiivin 2009/103 mukaisesti. Jos on, ei siis ole välttämätöntä arvioida, onko mainitun direktiivin 21 artiklan 5 kohdalla välitön oikeusvaikutus.

37. Komissio on puoltanut mahdollisuutta tulkita Saksan oikeutta direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan valossa. Sen mielestä Saksan lainsäädännössä eli VAG:n 7b §:n 2 momentissa toistetaan kirjaimellisesti direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan sisältö. Jos siis direktiivin 2009/103 kyseistä säännöstä on tulkittava edellä esitetyn mukaisesti siten, että siinä annetaan edustajalle oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoja koskeva passiivinen edustusvalta, VAG:n 7b §:n 2 momenttia ei voida tulkita toisin.

13 — Ks. tältä osin Lenaerts, K. ja Corthaut, T., ”Of birds and hedges: the role of primacy in invoking norms of EU law”, *European Law Review*, 31, nro 3, 2006.

14 — Ks. mm. asia 26/62, van Gend & Loos, tuomio 5.2.1963 (Kok., s. 1 ja sitä seuraavat sivut, erityisesti s. 11–13, Kok. Ep. I, s. 161); asia 28/67, Molkerei-Zentrale Westfalen/Lippe, tuomio 3.4.1968 (Kok., s. 211, s. 186 ja 187, Kok. Ep. I, s. 335); asia 41/74, van Duyn, tuomio 4.12.1974 (Kok., s. 1337, Kok. Ep. II, s. 395, 7 kohta) ja asia 12/81, Garland, tuomio 9.2.1982 (Kok., s. 359, 14 ja 15 kohta).

38. Yhdyn komission perusteisiin. Kun unionin tuomioistuin nimittäin vahvistaa unionin oikeuden säännöksen tulkinnan, unionin säännöstä tiukasti vastaavia kansallisia säännöksiä, joilla unionin säännös on pantu suoraan täytäntöön, on tulkittava samassa merkityksessä kuin unionin säännöstä. Jos on niin, kuten tässä tapauksessa, että kansallisen täytäntöönpanosäännöksen sanamuoto on sama kuin unionin säännöksessä, on ilmeistä, että ainoastaan unionin säännöksen ja kansallisen säännöksen yhtenäinen tulkinta voidaan hyväksyä. Sanotun rajoittamatta sitä, että tämän seikan selvittäminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä, katson tässä tapauksessa, että VAG:n 7b §:n 2 momenttia on tulkittava samalla tavalla kuin sen perustana olevaa alkuperäistä unionin säännöstä, johon se läheisesti liittyy ja joka on tässä tapauksessa direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohta.

39. Ei myöskään voida väittää, että ZPO:ssa hylättäisiin ehdottomasti tiedoksianto koskevan passiivisen edustusvallan mahdollisuus. Sen 170 ja 171 §:ssä mainitaan nimenomaisesti mahdollisuus toimittaa tiedoksianto edustajan kautta. Vaikka 170 §:ssä tämä mahdollisuus rajoittuu tiettyihin tapauksiin, 171 §:ssä säädetään asiasta yleisluonteisesti niissä tapauksissa, joissa edustettava on nimittänyt sovitus etukäteen edustajan. On muistettava, että direktiivin 2009/103 21 artiklan 1 kohdassa vaaditaan jäsenvaltioita toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, jotta vakuutusyrietykset nimeävät korvausedustajan jokaiseen jäsenvaltioon. On ilmeistä, että tämä edustusvalta toteutetaan vakuutuksenantajien välisillä sopimuksilla. Direktiivissä 2009/103 taataan siis tiedoksiantoja koskeva passiivinen edustusvalta, kun taas edustajan ja edustettavan väliset sopimukset voisivat olla tahdonilmaus, jonka kautta direktiivin nojalla etukäteen taattu edustus käytännössä muodostuu.

40. On tietenkin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä tulkita oikeusjärjestystä direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan mukaisella tavalla. Kuten unionin tuomioistuin on todennut, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on sovellettava kansallisessa oikeusjärjestyksessä hyväksytyjä tulkintatapoja pyrkiäkseen saavuttamaan direktiivillä tavoitellun lopputuloksen.¹⁵ Mikäli tällainen mahdollisuus on olemassa, kuten tässä tapauksessa vaikuttaisi olevan, kyseisen säännöksen välittömästä oikeusvaikutuksesta ei ole tarpeen lausua.

41. Sen sijaan ennen kuin toisen ennakkoratkaisukysymyksen arviointi päätetään, on selvitettävä, voidaanko asiassa soveltaa jompaakumpaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytettyä poikkeusta unionin oikeuden mukaisen tulkinnan vaatimuksesta.

42. Ensinnäkin kansallisella tuomioistuimella on velvollisuus tukeutua direktiivin sisältöön, kun se tulkitsee ja soveltaa asiaan liittyviä kansallisen oikeuden säännöksiä, mutta tämä ei voi olla perustana kansallisen oikeuden *contra legem* -tulkinnalle.¹⁶ Tämä rajoitus pätee kuitenkin vain silloin, kun eri säännösten välinen ristiriita on ehdoton; tässä tapauksessa näin ei ole. ZPO:n 171 §:ssä säädetään yleisluonteisesti tiedoksianto koskevasta passiivisesta edustusvallasta, eikä siinä suljeta nimenomaisesti pois käsiteltävän asian kaltaista tilannetta, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on vielä vahvistettava. Sama koskee edellä mainittuun VAG:n 7b §:n 2 momenttiin sisältyvää sääntelyä, jonka systemaattisen tulkinnan yhdessä ZPO:n 171 §:n kanssa ei pitäisi johtaa ratkaisemattomaan ristiriitaan kansallisten säännösten ja unionin säännösten välillä.

43. Toiseksi kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta tukeutua direktiivin sisältöön tulkitessaan ja soveltaessaan asiaan liittyviä kansallisen oikeuden säännöksiä rajoittavat yleiset oikeusperiaatteet ja niistä erityisesti oikeusvarmuuden periaate ja taannehtivuuskiellon periaate.¹⁷

15 — Yhdistetyt asiat C-397/01-C-403/01, Pfeiffer ym., tuomio 5.10.2004 (Kok., s. I-8835, 116 kohta).

16 — Ks. mm. asia C-268/06, Impact, tuomio 15.4.2008 (Kok., s. I-2483, 100 kohta); yhdistetyt asiat C-378/07-C-380/07, Angelidaki ym., tuomio 23.4.2009 (Kok., s. I-3071, 199 kohta) ja asia C-282/10, Domínguez, tuomio 24.1.2012.

17 — Ks. mm. asia 80/86, Kolpinghuis Nijmegen, tuomio 8.10.1987 (Kok., s. 3969, Kok. Ep. IX, s. 215, 13 kohta); em. asia Impact, tuomion 100 kohta ja samoin analogisesti asia C-105/03, Pupino, tuomio 16.6.2005 (Kok., s. I-5285, 44 ja 47 kohta).

44. Käsiteltävässä asiassa tilanne ei kuitenkaan ole tämä. Spedition Welterin ja Avanssurin välinen riita-asia käydään toki niiden välillä, mutta se vastaa oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiannon edustusvallan osalta pikemminkin ”kolmikantatilannetta”, sillä siihen liittyy tietysti kaksi yksityistä toimijaa mutta samalla myös julkinen toimija. Kun yksityinen vaatii saksalaista tuomioistuinta antamaan oikeudenkäyntiasiakirjan tiedoksi toiselle yksityiselle, kantaja ottaa yhteyttä jäsenvaltioon. Vastaaja on kantajan vaatimuksen välillinen vastaanottaja, mutta vaatimuksella on selkeä kohde: tuomioistuin.

45. Tällaisissa tilanteissa unionin tuomioistuin on todennut toistuvasti, että ”pelkät kielteiset vaikutukset kolmansien oikeuksiin, vaikka ne olisivat varmoja, eivät ole peruste kieltää yksityistä vetoamasta direktiivin säännöksiin asianomaista jäsenvaltiota vastaan”.¹⁸ Avanssur SA voisi vedota juuri näihin pelkkiin kielteisiin vaikutuksiin vastustaessaan Saksan oikeuden tulkittamista unionin oikeuden mukaisesti direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan valossa. Kuten edellä esitettiin, tällainen vaikutusten aiheutuminen ei kuitenkaan estä direktiivin soveltamista eikä etenkään mahdollisuutta, että direktiivi vaikuttaa kansallisen oikeuden tulkintaan.

46. Näin ollen edellä esitettyjen seikkojen perusteella katson, että koska Saksan oikeusjärjestykseen sisältyy täytäntöönpanosäännös, jonka sanamuoto vastaa direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan sanamuotoa, kansallisen tuomioistuimen on tulkittava kansallista oikeusjärjestystä yhdenmukaisesti direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdassa säädetyn kanssa. Käsiteltävän asian olosuhteissa ei havaita tällaista unionin oikeuden mukaista tulkintaa rajoittavia tekijöitä, sillä unionin oikeus ei voi olla perustana kansallisen oikeuden *contra legem* -tulkinnalle eikä olla vastoin oikeusvarmuuden ja taannehtivuuden kiellon yleisiä periaatteita, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on vielä selvitettävä.

V Ratkaisuehdotus

47. Edellä esitetyn perusteella ehdotan unionin tuomioistuimelle, että se vastaa Landgericht Saarbrückenin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohtaa, jossa mainitaan korvausedustajan ”riittävät toimivaltuudet”, on tulkittava siten, että se kattaa oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantoa koskevan passiivisen edustusvallan eli esimerkiksi tapauksen, jossa annetaan tiedoksi vahingon kärsineen esittämä kannekirjelmä, jolla pannaan vireille riita-asia kansainvälisessä tuomioistuimessa.
- 2) Koska Saksan oikeusjärjestykseen sisältyy täytäntöönpanosäännös, jonka sanamuoto vastaa direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdan sanamuotoa, kansallisen tuomioistuimen on tulkittava kansallista oikeusjärjestystä käsiteltävän tapauksen olosuhteissa yhdenmukaisesti direktiivin 2009/103 21 artiklan 5 kohdassa säädetyn kanssa.

18 — Ks. mm. asia C-221/88, Busseni, tuomio 22.2.1990 (Kok., s. I-495, Kok. Ep. X, s. 341, 23–26 kohta); asia C-97/96, Daihatsu Deutschland, tuomio 4.12.1997 (Kok., s. I-6843, 24 ja 26 kohta); asia C-201/02, Wells, tuomio 7.1.2004 (Kok., s. I-723, 57 kohta) ja yhdistetyt asiat C-152/07-C-154/07, Arcor ym., tuomio 17.7.2008 (Kok., s. I-5959, 35 kohta).